

Mitä on preanalytiikka ja miksi siitä puhumme?

Ulla Dunder, FT

Koulutuspäällikkö, preanalytiikan koordinaattori

Mitä on preanalytiikka ja miksi siitä puhumme?

- ☒ Mitä on preanalytiikka?
- ☒ Miksi puhumme preanalytiikasta?
- ☒ Miten voimme yhdessä parantaa preanalytiikkaa?

Mitä on preanalytiikka?

Laboratorioprosessi

Preanalytiikka

Toiminnot tutkimuksen valinnasta näytteen analysointiin

Analytiikka

Näytteen analysointi

Postanalytiikka

Tulokset toimittaminen hoitoyksikköön ja sen käyttäminen potilaan hoitoon

- ☒ Yksi osa laboratorioprosessia eli luotettavan ja potilasta edustavan laboratoriovastauksen tuottamista oikea aikaisesti hoitoyksikön käyttöön

Miksi puhumme preanalytiikasta?

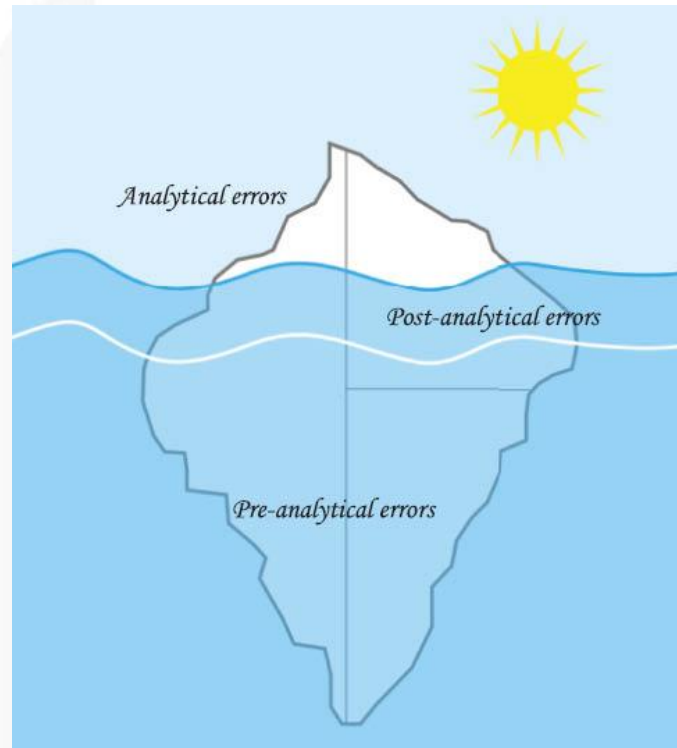
Missä on virheet? Preanalytiikassa! **islab**

Preanalytiikka
46-68%

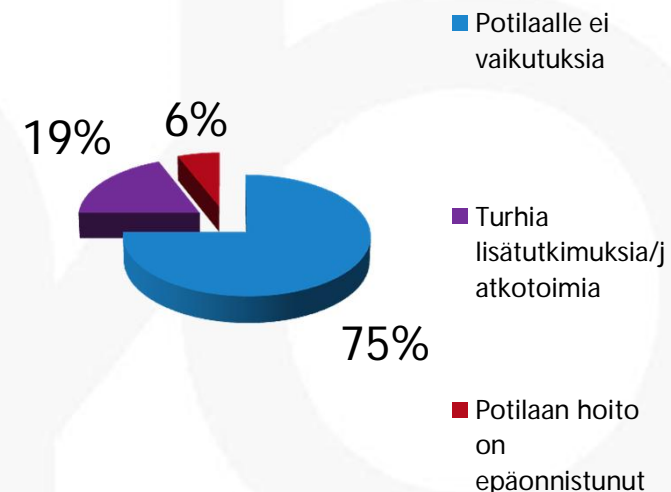
Analytiikka
7-13%

Postanalytiikka
19-47%

- Virhe potilaan ohjauksessa
- Virhe pyynnön tekemisessä
- Virhe potilaan tai näytteen tunnistuksessa
- Virhe näytteen käsittelyssä
- Virhe näytemäärässä

- Väärin syötetty tulos
- Virhe tuloksen raportoinnissa tai sen tulkinassa

ISLAB: Missä virheet?

- ☒ Tunnistamme virheet poikkeaminen kirjausten kautta
 - Poikkeamalomake
 - HAIPRO

- ☒ v. 2016 n. 13 500 preanalytiikan poikkeamaa (n. 88% kaikista poikkeamista)
 - Eniten poikkeamia:
 - Pyyntö/lähete puuttuu
 - Virhe/puute potilaan tunnistuksessa
 - Virhe näytteen/tarvikkeen kuljetuksessa, lajittelussa ja säilytyksessä

- ☒ Laboratorio, hoitoyksikkö ja potilas

Puhumme preanalytiikasta, koska

Preanalytiikassa eniten virheitä

- Kehittämällä preanalytiikan laatua parannamme tutkimustulosten laatua ja potilasturvallisuutta

Toiminnan kehittäminen standardin avulla prosessiajattelun kautta

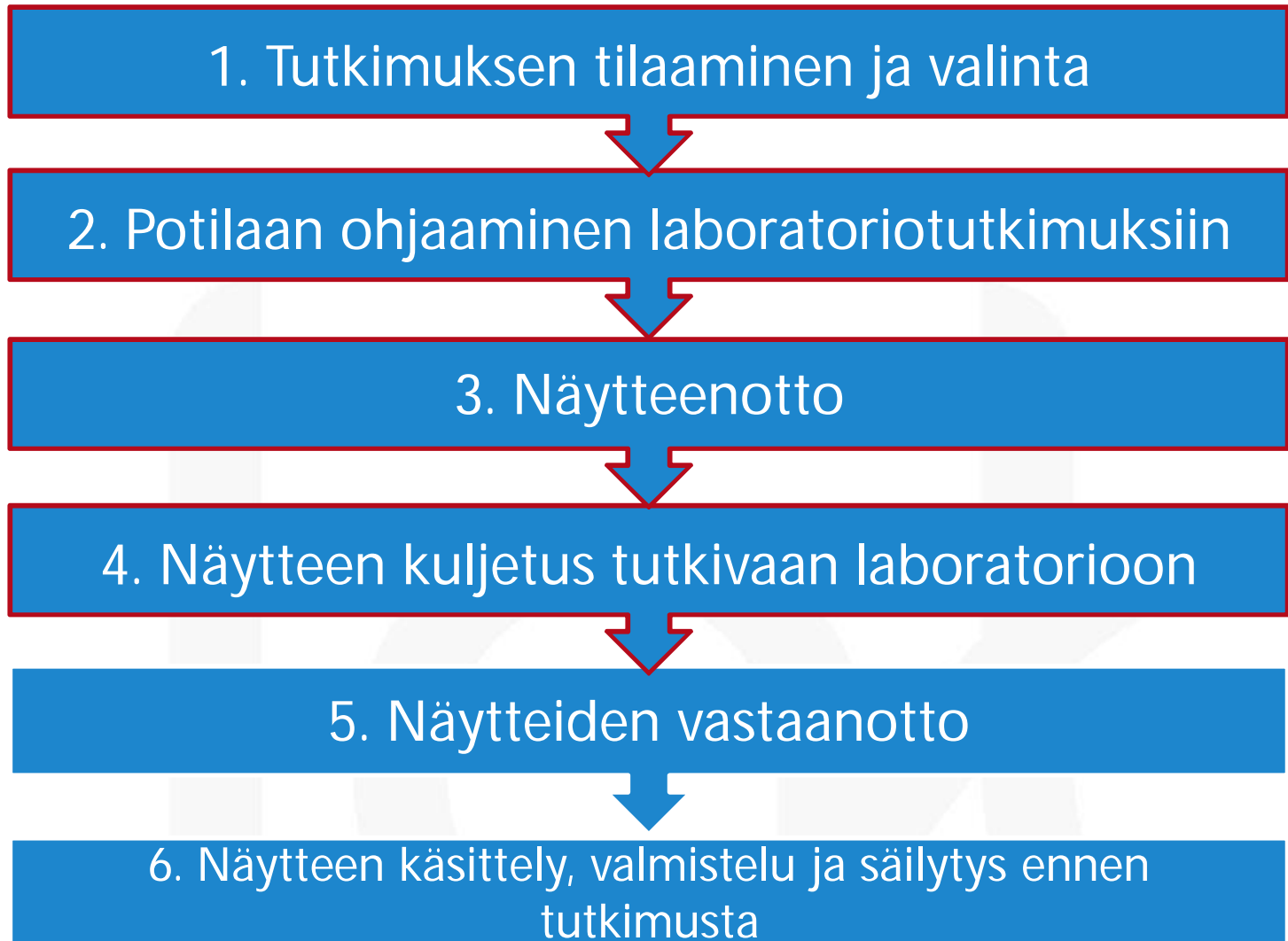
Preanalytiikan prosessi = Laatuketju tutkimuksen valinnasta edustavaan näytteeseen (mikään asia tai toimintatapa tai sen puuttuminen ei vaaranna laboratoriotuloksen oikeellisuutta tai koskemattomuutta ja sitä kautta potilasturvallisuutta)

- Yhteistyö ja yhteydenpito hoitoyksikön kanssa!!
 - Ohjaus ja neuvonta: osataan kiinnittää huomio oikeisiin asioihin

Mitä voimme yhdessä tehdä preanalytiikan parantamiseksi?

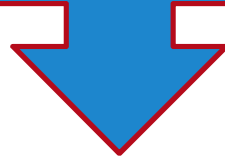
Preanalytiikan prosessin vaiheet

Preanalytiikan prosessin vaiheet

- ☒ Prosessin eri vaiheissa on esitetty tavoite ja kuhunkin vaiheeseen liittyvät vastuut niin laboratorion kuin laboratoriopalvelujen käyttäjien osalta.
- ☒ Laboratorio huolehtii, että kuhunkin vaiheeseen on tarvittavat ohjeet vastuun mukaisesti
 - Laboratorion sisäiset ohjeet
 - Asiakasorganisaatioille ja potilaille tarkoitetut ohjeet internetissä:
 - [www.islab.fi/Terveysthuollon ammattilaiselle/Tutkimuksen valinta, tilaaminen, näytteenotto](http://www.islab.fi/Terveysthuollon_ammattilaiselle/Tutkimuksen_valinta_tilaaminen_naytteenotto)
 - [www.islab.fi/Näytteenottoon tulevalle](http://www.islab.fi/Naytteenottoon_tulevalle)

1. Tutkimuksen tilaaminen ja valinta niin että potilaalla näytteenottoon tullessaan on pyyntö ja että se on tarkoituksenmukainen potilaan hoidon kannalta

Asiakasorganisaatio:

- Tutkimuksen valinta
- Tutkimuksen tilaaminen eli **tutkimuspyynnön tekeminen**

Laboratorio:

- Neuvonta ja ohjaus tutkimuspyynnön valitsemisessa
 - www.islab.fi/Terveysthuollon ammattilaiselle: Tutkimuksen valinta, tilaaminen ja lähetteet

2. Potilaan ohjaaminen laboratoriotutkimuksiin, niin että hänellä on tarvittavat tiedot hänestä otettavista laboratoriotutkimuksista (suostumus näytteenottoon) ja että hän tulee näytteenottoon suunniteltuna aikana oikein valmistuneena

Asiakasorganisaatio:

- Tutkimuksesta kertominen potilaalle
- Potilaan ohjaaminen ja näyteastioiden antaminen
 - VALMISTAUTUMINEN LABORATORIOTUTKIMUKSIIN -ohje

Laboratorio:

- Asiakasorganisaation neuvonta ja ohjaus
 - www.islab.fi/Terveystuon ammattilaiselle: Potilaan ohjaaminen laboratoriotutkimuksiin
- Potilaan ohjaaminen ja näyteastioiden antaminen

Potilas:

- Valmistautumisoheiden noudattaminen
- Saapuminen laboratorioon suunniteltuna päivänä

3. Näytteenotto niin että saadaan oikea ja laadukas näyte oikeasta potilaasta oikeaan aikaan

Näytteenottaja (Laboratorio, asiakasorganisaatio tai potilas) :

- Potilaan tunnistaminen
- Esivalmisteluohjeiden noudattamisen tarkastaminen
- Näytteenotto
- Näytteen käsittely heti näytteenoton jälkeen**
- Näyteastian merkitseminen ja esitietojen tarkastaminen**
 - Huolehdittava, että näyteastian ulkopinta on puhdas
- Näytteen laadun tarkastaminen
- Näytteenottovälineiden hävittäminen

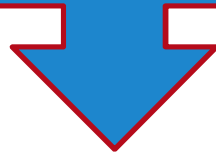
Laboratorio:

- Asiakasorganisaation ohjaus
 - [www.islab.fi/Terveysthuollon ammattilaiselle](http://www.islab.fi/Terveysthuollon_ammattilaiselle): Ohjeita näytteenottoon

Asiakasorganisaatio:

- Potilaan perehdytys näytteenottoon

4. Näytteen kuljetus tutkivaan laboratorioon niin, että näytteen laatu tai kenenkään henkilön turvallisuus ei vaarannu

Asiakasorganisaatio ja potilas:

- Näytteen pakkaaminen ohjeiden mukaisesti
 - Turvallinen kuljetusastia ja oikea lämpötila
- Näytteen toimittaminen laboratorioon ohjeistetussa ajassa

Laboratorio:

- Asiakasorganisaation, potilaan ja kuljettajan ohjaus
 - www.islab.fi/Terveysthuollon ammattilaiselle: Näytteiden toimittaminen laboratorioon
- Näytteiden pakkaaminen ohjeiden mukaisesti

Kuljettaja:

- Ohjeiden ja aikataulujen noudattaminen

Preanalytiikan prosessi

Laatuketju tutkimuksen valinnasta edustavaan näytteeseen

Ohjeet, joiden mukaan toimitaan yhtä laadukkaasti joka paikassa ja joiden avulla ohjataan asiakkaita

Laadukas preanalytiikan prosessi on yksi potilas- ja työturvallisuuden tekijä
Pyritään minimoimaan riskit!

Yhteistyö asiakasorganisaatioiden kanssa!

www.islab.fi/Terveystenhuollon_ammattilaisille

Kiitos!

Kysymyksiä